

Zemědělská mistrovská škola Planá

1955 - 1964

Inventář

Číslo EL NAD: 1042
Evidenční číslo pomůcky: 156

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	4
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	5
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	5
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	6
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	7
Inventární seznam.....	8

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Na základě vládního usnesení ze dne 3. června 1952 a na základě reorganizace zemědělského školství vznikly přejmenováním nižších odborných škol zemědělské mistrovské školy (dále jen ZMŠ).

Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe) po dohodě s Ministerstvem školství, věd a umění stanovilo, že uchazeči ke studiu na jednoletých a dvouletých mistrovských školách se po dvouleté praxi v zemědělství mohou přihlašovat ke studiu těchto škol až do 31. srpna 1952 (viz Oběžník ministerstva zemědělství ze dne 2. července 1952, č. j. 74 089/52, Přijímání žactva do mistrovských zemědělských škol publikovaný ve Věstníku Ministerstva školství, věd a umění roč. VIII (1952), str. 285).

Zemědělské mistrovské školy byly jednoleté až dvouleté. Tyto školy měly přijímat především uchazeče z rodin drobných a středních rolníků a dělníků ve věku od 17 do 40 let, kteří úspěšně dokončili školu II. stupně (střední školu) a prošli alespoň dvouletou praxí v zemědělské výrobě. Přípravovaly pro zemědělství kvalifikované pracovníky, vyškolené po politické i odborné stránce tak, aby tito byli schopni řídit a organizovat zemědělskou výrobu, samostatně pracovat v provozu jednotných zemědělských družstev, strojních traktorových stanic a československých státních statků a ostatních zemědělských závodů a podle potřeby obsazovat i nižší technické funkce. Tyto školy také organizovaly a poskytovaly různé odborné kurzy, instruktáže a besedy, v nichž byli zemědělci seznamováni s nejnovějšími způsoby a postupy zemědělské výroby.

Plán studia byl týdenní. Školní rok na ZMŠ trval u jednoletých 34 nebo 40 týdnů (8 nebo 10 měsíců), u dvouletých 16 nebo 20 měsíců. Z toho připadalo 25 týdnů na teorii, 6 týdnů na studijní praxi, 2 týdny na pololetní a na závěrečné zkoušky. Prázdniny během roku trvaly 1 týden. Výrobní výcvik na mistrovských školách nebyl, protože žáci přešli z praxe. Školní rok trval od 1. září nebo od 1. listopadu do 30. června.

Pololetní zkoušky se skládaly ze zkoušek písemných a ústních. Písemné zkoušky se konaly ze všech předmětů, pokud u nich nebyly předepsány písemné práce během pololetí. Ústní zkoušky se konaly ze všech předmětů, vyjma praxe. Závěrečné zkoušky absolvovali žáci jednoletých i dvouletých mistrovských škol před zkušební komisí. Účelem závěrečné zkoušky bylo zjistit, zda je žák prakticky a odborně připraven vykonávat funkci mistra svého oboru zemědělské velkovýroby. Závěrečná zkouška se skládala z písemné práce, z domácí odborné (praktické) zkoušky a ze závěrečné ústní zkoušky. Podle výsledků závěrečné zkoušky doporučila komise absolventy na příslušný pracovní úsek (obor).

Dvouleté zemědělské mistrovské školy byly rozděleny podle vládního usnesení ze dne 3. června 1952 na mechanizační, zahradnicko-ovocnářské, vinařské, chmelařské, pro pěstování prádlných rostlin, pro pěstování teplomilných rostlin. Jednoleté mistrovské školy pak byly rozděleny na školy pěstivelské, chovatelské, drůbežářské, včelařské, mechanizační, pícninářské a rybářské.

Z důvodu malého počtu uchazečů o studium na školách tohoto typu byla činnost škol postupně zastavena. Na základě výnosu MŠ ze dne 27. května 1969, čj. 19228/69-II/4 o zřízení odborných škol zemědělských a lesnických (č. 11/1969 Věstníku MŠ a MK), byly první ročníky těchto škol otevřeny naposledy ve školním roce 1969/1970, takže jejich činnost

byla ukončena koncem školního roku 1970/1971.

Zemědělské mistrovské školy působily na zemědělce svého obvodu i jinak. Protože v době, kdy byly zřízeny zimní školy zemědělské mládeže, nebyl o zemědělské školy mistrovské (zejména oboru pěstitelského a chovatelského) náležitý zájem a kapacita školních budov nebyla plně využita, byly zimní školy ve velké míře zřizovány právě při mistrovských školách. A také proto bylo ve stanovách mistrovských škol z roku 1956 vytyčeno jako jejich úkol, že řídí, kontrolují a po pedagogické a hospodářské stránce zajišťují zimní školy zemědělské mládeže ve svém obvodu. Tuto funkci plnily až do zrušení zimních škol zemědělské mládeže v roce 1958.

Zimní školy zemědělské mládeže vznikly na základě výnosu ministerstva zemědělství ze dne 27. 8. 1954, č. 176.828/54-228. Byly určeny pro odborné vzdělávání mládeže, která dokončila základní školní docházku, pracovala v zemědělství a nebyla zařazena do přípravy v učebním oboru. Tyto školy byly zřizovány na návrh zemědělské správy rady KNV v každém okrese, a to v budovách jiných škol, především již fungujících zemědělských škol. Zimní školy byly dvouleté, vyučování v nich probíhalo od 1. listopadu do 30. dubna. Zájem o tyto školy byl značný, ihned ve školním roce 1954/1955 jich bylo otevřeno v českých zemích 441, výnos MZe č. 100/1954 Věstníku MZe o zřízení a rozmístění zimních škol zemědělské mládeže (čj. 222-241.481/54 ze dne 29. 10. 1954). Zimní školy měly po celou dobu své existence významnou výchovnou a vzdělávací úlohu. Měly pomáhat budovat výrobní vztahy na vesnici a zvyšovat stávající kvalifikační úroveň rolníků, sdružujících se postupně v jednotlivých zemědělských družstev. Zrušeny byly v roce 1958 výnosem MZe č. 141/1958 Věstníku MZLH o zrušení zimních škol zemědělské mládeže (čj. 811-139.667/1958 ze dne 2. 7. 1958).

Zemědělská mistrovská škola v Plané byla zřízena neznámo kdy po r. 1952 pro okresy Cheb, Aš a Mariánské Lázně a měla společné ředitelství s tehdejší Učňovskou školou zemědělskou v Plané. Učebním oborem na škole byl pěstitel – chovatel. Do této školy byli posíláni členové JZD a zaměstnanci ČSSS a STS. Zemědělská mistrovská škola v Plané pravděpodobně ukončila činnost závěrečnými zkouškami ve školním roce 1964.

Při Zemědělské mistrovské škole v Plané byla zřízena ve školním roce 1955/1956 Zimní škola zemědělské mládeže s celkovým počtem žáků 22 a se zaměřením chovatel - pěstitel. Škola byla určena pro mládež bývalého plánského okresu, která pracovala v zemědělství, ale nebyla zařazena do učebního poměru.

Ředitelem školy byl v letech 1956 – 1964 Milouš Dobromysl.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Dochované písemnosti archivního souboru Zemědělská mistrovská škola Planá převzal Státní okresní archiv v Tachově od Středního odborného učiliště, Odborného učiliště a Praktické školy v Plané, Kostelní 129, dne 7. prosince 2001 k trvalé archivní úschově (číslo přírůstku 32/2001).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Písemnosti Zemědělské mistrovské školy v Plané byly vyčleněny z archivního souboru Střední odborné učiliště Planá (EL NAD 903), jelikož škola představovala ve smyslu výše uvedené legislativy samostatný subjekt vedle existující Učňovské školy zemědělské, resp.

Zemědělského odborného učiliště v Plané (EL NAD 1041).

Při inventarizaci archivního souboru do něj byly přesunuty archiválie ZŠZM z archivního souboru Zemědělská učňovská škola Planá (EL NAD 1041). Vzhledem k jejich malému množství nedošlo k žádnému úbytku v celkové metráži archivního souboru ZOU Planá ani přírůstku v archivním souboru ZMŠ Planá.

V archivním souboru Zemědělská mistrovská škola Planá jsou uloženy třídní katalogy (1956 – 1963), protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách (1958 – 1964), celoroční plán školy (1958 – 1959), spisy provozní praxe (1958 – 1959) a třídní katalogy Zimní školy zemědělské mládeže z let 1955 – 1958. Nedochovaly se protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách za školní rok 1959/60.

Třídní katalogy byly chronologicky srovnány a zapsány do inventárního seznamu.

V průběhu pořádání nebyly navrženy žádné písemnosti k vnitřní skartaci.

Písemnosti jsou kategorie II.

Jazykem archivního souboru je čeština.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Dochované archiválie jsou uloženy ve čtyřech kartonech.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Archivní soubor Zemědělská mistrovská škola Planá včetně Zimní školy zemědělské mládeže představuje spolu s torzy písemností škol v Tachově a Stříbře jediný doklad o existenci tohoto typu škol na našem okrese. Velmi cenným pramenem jsou relativně v úplnosti dochované protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách (inv. č. 13) z let 1958 – 1964.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádala a pomůcku sestavila Dana Bízová v říjnu 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově 14. 08. 2007

Dana Bízová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Zdeněk Černohorský, Dějiny zemědělské školství v Československu, Praha, 1980

Josef Pomezny, Zdeněk Zelinka, Zemědělské školství, Praha 1954

SOU Planá, pamětní kniha Učňovské školy zemědělské v Plané, 1953 – 1977

Věstník Ministerstva školství, věd a umění – ročník 1952

Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury – ročník 1969

Věstník Ministerstva zemědělství a lesního hospodářství – ročník 1958

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

ČSSS – československé státní statky

JZD – jednotné zemědělské družstvo

KNV – krajský národní výbor

MK – Ministerstvo kultury

MŠ – Ministerstvo školství

MZe – Ministerstvo zemědělství

MZLH – Ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství

STS – strojní a traktorová stanice

ZMŠ – zemědělská mistrovská škola

ZŠZM – zimní škola zemědělské mládeže

Inventární seznam

Zemědělská mistrovská škola**Úřední knihy**

1	Třídní katalog I. (chovatel)	1956 – 1957	K 1
2	Třídní katalog I. (chovatel)	1957 – 1958	K 2
3	Třídní katalog I. (chovatel)	1958 – 1959	K 3
4	Třídní katalog I. (chovatel)	1959 – 1960	K 4
5	Třídní katalog II. (chovatel)	1959 – 1960	K 5
6	Třídní katalog I. (pěstitel)	1957 – 1958	K 6
7	Třídní katalog I. (pěstitel)	1958 – 1959	K 7
8	Třídní katalog I. (pěstitel)	1959 – 1960	K 8
9	Třídní katalog II. (pěstitel)	1959 – 1960	K 9
10	Třídní katalog I. (chovatel – pěstitel)	1960 – 1961	K 10
11	Třídní katalog II. (chovatel – pěstitel)	1961 – 1962	K 11
12	Třídní katalog I. (chovatel – pěstitel)	1962 – 1963	K 12

Spisový materiál**Spisy**

13	Protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách	1958 – 1959	N 1
	Protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách	1960 – 1961	N 2
	Protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách	1961 – 1962	N 2
	Protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách	1962 – 1963	N 3
	Protokoly o závěrečných mistrovských zkouškách	1963 – 1964	N 3
	Kvalifikační zkoušky mistrů ZOU	1963	N 3
14	Celoroční plány školy	1958 – 1959	N 3
15	Provozní praxe	1958 – 1959	N 3

Zimní škola zemědělské mládeže

Úřední knihy

16	Třídní katalog I.	1955 – 1956	K 13
17	Třídní katalog I.	1956 – 1957	K 14
18	Třídní katalog II.	1956 – 1957	K 15
19	Třídní katalog I.	1957 – 1958	K 16

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Zemědělská mistrovská škola Planá
Značka archivního souboru:	ZMŠ Planá
Časový rozsah:	1955 – 1964
Počet evidenčních jednotek:	19 (16 úředních knih, 3 kartony)
Počet inventárních jednotek:	19
Rozsah bm:	0,48 (0,12 úřední knihy, 0,36 kartony)
Stav ke dni:	14. 08. 2007
Archivní soubor zpracovala:	Dana Bízová
Pomůcku sestavila:	Dana Bízová
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl